

duchowej» z perspektywy mistyki buddyizmu tybetańskiego”, natomiast dr Alina B. Jagiełłowicz (IF UW r.) zaprezentowała zagadnienie doświadczenia mistycznego jako czujnej świadomości umysłu religijnego na podstawie książki pt. *Wolność od znanego* Jiddu Krishnamurtiego. Kolejne wystąpienie, mgr Anny M. Gierdys (IF USz.), dotyczyło ironii w Kabale, zaś przedmiotem ostatniego referatu w tej sesji i w całej konferencji – mgr. Mirosława Gontarskiego (IF UMCS) – były przypadki bezpośredniego kontaktu umysłu z najwyższą prawdą w doświadczeniach mistycznych jednostek ludzkich.

Mogłoby się wydawać, iż konferencja nie odnosiła się do problematyki małżeństwa i życia rodzinnego. Jednakże w poszczególnych wystąpieniach nie brakowało wyraźnych odniesień do źródeł doświadczenia mistycznego, jakie wypływają z rodziny. Jak się okazuje, niezależnie od wyznania czy nawet religii, doświadczenie mistyczne wyrastało z religijności rodzinnej. Adekwatne wychowanie moralne i religijne w rodzinie dawało impuls do kształtowania swojego życia religijnego wielu świętym i mistykom. W referatach dotyczących konkretnych przykładów mistyków pojawiały się wyraźne odniesienia i uwagi o znaczeniu pracy nad sobą, zapoczątkowanej w rodzinie. Wielcy mistycy już jako dzieci wzrastali w rozwoju religijnym i duchowym, przejmując wzorce od swoich rodziców i osób najbliższych.

*Ks. Marian Zdzisław Stepulak
Katedra Psychoprofilaktyki Rodziny
Instytutu Nauk o Rodzinie KUL*

**SPRAWOZDANIE
Z I KONFERENCJI NAUKOWEJ
„STAN BADAŃ NA TEMAT AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
OBSZARÓW WIEJSKICH”
Biała Podlaska, 27-28 lutego 2009 roku¹**

Konferencję rozpoczął prof. dr hab. Mieczysław Adamowicz (SGGW w Warszawie, PWSZ w Białej Podlaskiej), który przedstawił aktualną sytuację związaną

---

¹ Konferencja była zorganizowana przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, w ramach projektu „Determinanty aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych zamieszkałych na obszarach wiejskich” (umowa nr 3/4/WRP/B/08).

z wypadkami w rolnictwie, czego konsekwencją jest zwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnością narządów ruchu. Następne wystąpienie dotyczyło zjawiska „kultury ubóstwa”, które zaprezentowała prof. dr hab. Zofia Kawczyńska-Butrym (UMCS). Cechą charakterystyczną tej odmiany „kultury” jest przede wszystkim orientacja na terażniejszość. Osoby tworzące taką „kulturę” charakteryzują się niskimi aspiracjami życiowymi i niską samoocena. Dr Jarosław Żbikowski (PWSZ w Białej Podlaskiej) omówił koncepcję programu badań aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w Polsce. Takie przedsięwzięcie jest obecnie bardzo potrzebne. Podaje się, iż w Europie żyje 46 mln osób niepełnosprawnych (a w świecie 850 mln); 70% jest zdolnych do podjęcia pracy zawodowej. W Polsce żyje ponad 6,2 mln osób niepełnosprawnych (tj. 15% całej populacji Polaków; dane te pochodzą z prawnego orzeczenia niepełnosprawności): w miastach – 62%, a na wsi 38%. Podstawowe miejsca pracy tych osób to: rolnictwo (28%), proste prace (17%), sprzedawcy i pracownicy usług osobistych (15%), rzemiosło (11%). Przeprowadzone w całej Polsce badania pozwolą na postawienie adekwatnej diagnozy na temat aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

W drugiej części obrad odbyła się sesja tematyczna pt. „Rola rodziny i środowiska w aktywności osób niepełnosprawnych”. Przewodniczył jej doc. dr Jarosław Żbikowski. Najpierw wystąpił ks. prof. dr hab. Marian Stepulak (KUL). W swoim referacie pt. „Rola systemu rodzinnego w procesie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim w obszarach wiejskich” poddał on analizie pojęcie systemu rodzinnego, a następnie scharakteryzował niepełnosprawność intelektualną. Szczególnie omówił niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim oraz poruszył specyfikę obszarów wiejskich w kontekście edukacji i aktywności zawodowej niepełnosprawnych intelektualnie. Autor odniósł się także do stosunku Kościoła wobec niepełnosprawności intelektualnej.

Referat pt. „Znaczenie postaw rodzicielskich wobec dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim dla przygotowania ich do samodzielności i aktywności zawodowej” wygłosiła dr Marta Pawelec (KUL). Autorka zwróciła szczególną uwagę na rodzaje postaw rodzicielskich i na ich konsekwencje wychowawcze.

Dr Stanisława Nazaruk (PWSZ w Białej Podlaskiej) odniosła się do badań własnych związanych z problemem psychospołecznego i bytowego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością ruchową, które były podopiecznymi Podlaskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego. Przedstawione zostały nie tylko trudności tych osób, lecz także obszary, które stwarzałyby szanse dla ich optymalnego codziennego funkcjonowania.

W drugim dniu konferencji odbyły się dwie sesje tematyczne pod wspólnym tytułem: „czynniki aktywizacji osób niepełnosprawnych”. Pierwszej sesji przewodniczyła prof. dr hab. Zofia Kawczyńska-Butrym (UMCS). Referat pt.: „Polski Związek Sportowy Osób Niepełnosprawnych Start jako struktura aktywizująca sportowców niepełnosprawnych do sportowej aktywności zawodowej” wygłosił prof. dr hab. Waldemar Moska (AWFiS w Gdańsku). Następnie dr Elżbieta Maria Minczakiewicz (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) omówiła znaczenia programu *The Gateway Award* dla rozwijania zainteresowań aktywnością zawodową młodzieży z głębszą niepełnosprawnością intelektualną. Doktor Minczakiewicz wystąpiła jeszcze raz w tej

sesji, przedstawiając psychopedagogiczne aspekty rehabilitacji zawodowej w symulowanych warunkach pracowni aktywności zawodowej. Chodziło o zaprezentowanie wyników badań rocznego programu eksperymentalnego, w którym brała udział młodzież z głębszą niepełnosprawnością intelektualną. Zreferowane zostały założenia programowe, treści, uwagi o realizacji programu oraz wyniki i wnioski z badań.

Dr Józef Krzak, mgr Krzysztof Sokołowski, mgr Dorota Staniak, mgr Sebastian Słowiński z Zakładu Rehabilitacji i Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie przedstawili referat pt. „Wpływ treningów w Goalball na komponenty tkankowe osób niewidomych i słabowidzących”. Następnie mgr Alicja Fiodorow (AWFiS w Gdańsku) omówiła aktywność sportową i zawodową niepełnosprawnych sportowców. Sesję zakończył referat mgr Alicji Białczak (Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna) na temat „Kultura fizyczna jako kierunek wspomagający możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych”.

Drugiej części sesji przewodniczył doc. dr Jarosław Żbikowski (PWSZ w Białej Podlaskiej). Mgr Krzysztof Sokołowski (Zakład Rehabilitacji i Fizjoterapii, Katedra Rehabilitacji, Fizjoterapii i Balneoterapii Wydziału Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Lublinie) przedstawił referat dotyczący stanu zdrowia mieszkańców wsi, hospitalizowanych w 2007 roku w Oddziale Rehabilitacji Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie. Dr Bernadeta Szczupała (APS w Warszawie) poruszyła temat aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością w środowisku wiejskim – wybrane założenia i rzeczywistość. Następnie mgr Dorota Ulikowska (Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych) podjęła zagadnienie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Obrady zakończył referat Joanny Fidut (Zakład Rehabilitacji i Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie) pt. „Choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych jako przyczyna niepełnosprawności”.

Na konferencji spotkali się przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych zajmujących się problematyką niepełnosprawności. Wśród uczestników konferencji byli psychologowie, pedagodzy, socjologowie, przedstawiciele nauk rolniczych czy nauk medycznych. To naukowe spotkanie otwiera perspektywę dalszej interdyscyplinarnej współpracy. Jednym z najciekawszych wspólnych ustaleń było to, iż fundamentalną rolę w pracy nad aktywnością zawodową osób niepełnosprawnych odgrywa rodzina. Warto zatem uruchomić wszystkie możliwości, aby takiej rodzinie pomóc w tej trudnej misji. W rodzinie i poprzez rodzinę kształtuje się świadomość własnej wartości osób niepełnosprawnych. Ważne jest także to, że rodzina przyczynia się do zmiany wizerunku osoby niepełnosprawnej również na zewnątrz systemu rodzinnego.

*Ks. Marian Zdzisław Stepulak
Katedra Psychoprofilaktyki Rodziny
Instytutu Nauk o Rodzinie KUL*